

Årsrapport 2009

NK LMS

NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR LÆRING OG MESTRING

NK LMS

NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR LÆRING OG MESTRING

HELSE SØR-ØST

 Oslo universitetssykehus

FORORD

Året 2009 har vært preget av stort engasjement og mye aktivitet. Noen av hovedpunktene er at nye personer med verdifull kompetanse har blitt tilknyttet Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring i løpet av året. Det har vært arbeidet med flere utviklingsprosjekter, som denne rapporten vil gi en nærmere beskrivelse av. Vi har også etablert en velfungerende og oppdatert nettside med en ny struktur, og etablert rutiner for regelmessig utsending av nyhetsbrev.

Vi arrangerte vinterseminar for LMS-nettverket i februar med 140 deltakere, og fikk mange gode tilbakemeldinger. I september arrangerte vi, i samarbeid med interimstyret for forskernettverket innen pasient- og pårørendeopplæring, en forskerkonferanse med 80 deltakere. Nå planlegger vi vår 10-års jubileumskonferanse som skal holdes 23. – 24. september 2010.

Det er fortsatt et stort behov for både kompetanseutvikling og forskning innen feltet pasient- og pårørendeopplæring. Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring er en viktig aktør i det videre arbeidet.

Anne Margrete Fletre

Leder, Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring (NK LMS)

INNHold

Forord

Innledning 3

Ansatte ved kompetansesenteret i 2009 5

Mål for NK LMS 6

Krav til nasjonale kompetansesentra 6

Strategisk plan 6

FORSKNING 7

Fagfeltets teoretiske forankring 7

Oppbygging av egen forskning ved NK LMS 7

Bidrag til forskning 8

Forkningsnettverk 8

UTVIKLING 9

Evaluering 9

Læringstilbud 9

    SMIL-prosjektet 9

    Familieprosjekt 10

    Prosjekt "Ungdom I fokus" 11

    Familienettet.no 11

    Resonare 12

    Pasient- og pårørendeopplæring for personer med minoritetsbakgrunn 12

Tildeling av midler til utviklingsprosjekter 13

KOMMUNIKASJON OG KOMPETANSESPREDNING 14

Etablering av nettstedet www.mestring.no 14

Klart språk 14

Presentasjoner/representasjoner 15

    Foredrag 15

    Styremedlem/verv 15

    Konferanser 16

    Samarbeidsmøter 17

    Nasjonalt nettverk 17

    Nordisk nettverk 18

Nasjonal kursdatabase 18

Referansegruppe 18

INNLEDNING

Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring (NK LMS) ble etablert i 2000, og er en del av Oslo universitetssykehus HF, Aker.

NK LMS skal, gjennom utstrakt samarbeid med andre, bidra til å utvikle og styrke den faglige plattformen for pasient- og pårørendeopplæring med utgangspunkt i Lærings- og mestringssentrene (LMS) og spesialisthelsetjenesten.

Pasient- og pårørendeopplæring er en av spesialisthelsetjenestens fire hovedoppgaver (lov om spesialisthelsetjenesten, 2001, § 3-8). Etablering av lærings- og mestringssentre (LMS) er en nasjonal satsing for å styrke helseforetakenes ressurser i opplæringsvirksomheten.

Som nasjonalt kompetansesenter er våre viktigste oppgaver å bidra til og delta i forsknings- og utviklingsarbeid innen fagfeltet. Vi skal også veilede og gi råd på nasjonalt nivå innenfor eget fagområde, dvs. sikre spredning av kompetanse til landet for øvrig og vi skal bidra til å gjøre informasjon tilgjengelig på eget fagområde (Helse- og omsorgsdepartementets rundskriv 1-19/2003, om høyspesialiserte tjenester).

Etter etableringen av NK LMS har senterets viktigste og mest ressurskrevende oppgave vært å stimulere og støtte etablering av Lærings- og mestringssentre ved alle landets helseforetak, og befestet en arbeidsmåte innen opplæring basert på samarbeid mellom brukere og fagfolk. I samme periode har andre utviklingsatsninger vært innen områdene familier med barn som har nedsatt funksjonsevne og/eller kronisk sykdom og pasient- og pårørendeopplæring til personer med minoritetsbakgrunn.

Det er per desember 2009 etablert 63 lærings- og mestringssentre over hele landet. Stimulering til etablering av LMS ved helseforetakene anses ikke lenger som en hovedoppgave for kompetansesenteret. Føringer for dette er plassert hos de regionale helseforetakene (RHF). Fremtiden for NK LMS innebærer en sterkere satsning på forskning og utviklingsarbeid i feltet pasient- og pårørendeopplæring.

Fast ansatte: totalt 5,7 stillinger

Leder: Anne Margrete Fletre
Sekretær: Siw Merete Paulsen
Informasjonsrådgiver/webredaktør: Marianne Endresen
Spesialrådgiver: Shaista Ayub
Spesialrådgiver: Anita Strøm
Spesialrådgiver: Ann Britt Sandvin Olsson
Seniorforsker: Christina Foss

Midlertidig ansatte: totalt 2,5 stillinger

Prosjektleder: Siw Bratli
Prosjektleder: Maria Dahl
Prosjektmedarbeider: Elise Øksendal
Prosjektmedarbeider: Gro Krefting
Prosjektleder: Michelle Chinnappen

Nærmere beskrivelse av ansatte finnes på: <http://mestring.no/info/ansatte>

Anne Margrete Fletre, Anita Strøm, Siw Merete Paulsen, Siw Bratli, Ann Britt Sandvin Olsson og Marianne Endresen

Hovedmål:

NK LMS skal gjennom utstrakt samarbeid med andre, bidra til å utvikle og styrke den faglige plattformen for pasient og pårørendeopplæring med utgangspunkt i Læring- og mestringssentrene og spesialisthelsetjenesten.

Strategisk plan, side 4

KRAV TIL NASJONALE KOMPETANSESENTRA

I følge rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet, 1-19/2003 om høyspesialiserte tjenester, skal Nasjonale kompetansesentra "sikre nasjonal kompetanseoppbygging og kompetansespredning innenfor sitt spesifiserte område".

STRATEGISK PLAN

Virksomheten siste år er beskrevet ut ifra NK LMS Strategisk plan 2009 -2013. Planen tar utgangspunkt i de oppgaver som nasjonale kompetansesentra har, i følge rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Planen beskriver tre strategiske hovedmål knyttet til forskning, utvikling og kommunikasjon og kompetansespredning.

- NK LMS bidrar til å styrke forskning innen feltet pasient- og pårørendeopplæring.
- NK LMS understøtter god praksis gjennom å initiere og drive utstrakt utviklingsarbeid sammen med praksisfelt og brukerorganisasjoner.
- NK LMS bidrar til kompetansespredning og videreutvikler gode nettverk mellom NK LMS og lokale/regionale LMS, brukerorganisasjoner, utdanningsinstitusjoner, myndigheter og andre samarbeidspartnere gjennom differensiert, planlagt, målrettet og kvalitetssikret kommunikasjon.

Strategisk plan kan lastes ned her:

http://mestring.no/om_nk_lms/strategisk_plan_for_2009_-_2013

Hovedmål:

NK LMS bidrar til å styrke forskning innen feltet pasient og pårørendeopplæring.

Strategisk plan, side 11

Satsingsområder har vært å tydeliggjøre fagfeltets teoretiske forankring gjennom en definering av sentrale begreper. Vi har bidratt til etablering av et nettverk av forskere, samt gjennomført en forskerkonferanse. Kompetansesenteret har videre styrket staben ved ansettelse av seniorforsker Christina Foss .

FAGFELTES TEORETISKE FORANKRING

Kompetansesenteret har utarbeidet tekster som definerer begreper innen lærings- og mestringsarbeidet, og setter dette inn i en teoretisk referanseramme. Dette er publisert på mestring.no.

Mer detaljert informasjon på

http://mestring.no/pasient-_og_paaroerendeopplaering/sentrale_begreper

OPPBYGGING AV EGEN FORSKNING VED NK LMS

Det ble i september ansatt seniorforsker i 20 prosent stilling ved kompetansesenteret. Christina Foss er i sin hovedstilling tilknyttet Institutt for Helse og Samfunn, Universitetet i Oslo.

Målet er å utvikle en større forskningssøknad som kan gi oss et forskningsbasert grunnlag for videreutvikling av kvalitet og dokumentasjon innen pasient og pårørendeopplæring i LMS-feltet.

Det er gjennomført en presentasjon for Dialogforum (som representerer LMS-nettverket) med informasjon om prosjektet, der det også var lagt opp til dialog og muligheter for innspill. Det er gjennomført en utforming av instrument og innsamlet data fra LMS. Prosjektbeskrivelsen er påbegynt. Det er også etablert samarbeidsavtale med Helse Sør-Øst og Kompetansesenter for Helsetjenesteforskning, samt drøftet samarbeidsavtale med universitet i Århus.

BIDRAG TIL FORSKNING

Kompetansesenteret har gitt forskningsenheten ved Oslo universitetssykehus, Aker i oppdrag å gjennomføre en forstudie knyttet til lærings- og mestringsprosesser hos personer som har gjennomført kurs ved LMS. Dette omfatter personer med sykelig overvekt og personer med kronisk obstruktiv lungesykdom. Forstudien finansieres av kompetansesenteret, og representant for NK LMS deltar i forskergruppen.

Hensikten med forstudien er å prøve ut anerkjente forskningsinstrumenter som antas å kunne måle endringer hos deltakerne med tanke på læring og mestring. Dette året har vært benyttet til å rekruttere pasienter og innhente data om personer med sykelig overvekt.

Forstudien er planlagt slutført våren 2010.

FORSKNINGSNETTVERK

Det ble i 2009 etablert et interimsstyre med forskere tilknyttet kompetansesenteret. Interimsstyret ble vedtatt opprettet på den første nasjonale konferansen for forskere innen pasient- og pårørendeopplæring, arrangert 25. september 2008.

Mandatet for interimsstyret var å arrangere en ny konferanse i samarbeid med NK LMS og forberede dannelsen av et nasjonalt nettverk for forskere innen feltet. Interimsstyret har hatt fire møter og ett telefonmøte, og arrangerte en forskerkonferanse 24. september 2009.

Interimsstyret har bestått av Christina Foss, universitetet i Oslo, Aslak Steinsbekk, NTNU, Febe Friberg, universitetet i Stavanger, Kari Hvinden, Glittreklinikken, Anita Strøm, NK LMS. Anne Margrete Fletre, leder for NK LMS, har deltatt på møtene.

Kompetansesenteret har begynt arbeidet med å etablere en kompetansekatalog. I løpet av 2010 planlegger vi å etablere en kommunikasjonsplattform for forskere, og tar sikte på å formidle informasjon gjennom to nyhetsbrev per år.

Interimsstyret. Christina Foss, Anne Margrete Fletre, Aslak Steinsbekk, Kari Hvinden, Febe friberg og Anita Strøm

UTVIKLING

Hovedmål:

NK LMS understøtter god praksis gjennom å initiere og drive utstrakt utviklingsarbeid med praksisfelt og brukerorganisasjoner.

Strategisk plan, side 12

Satsningsområder i 2009 har vært å utvikle felles evalueringsverktøy. Vi har initiert utviklingsarbeid og stimulert til utvikling av læringstilbud lokalt. Det har vært arbeidet med kompetanseoverføring av resultater og erfaringer fra Familieprosjektet og det har blitt inngått avtale med Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet om overtakelse av www.familienettet.no fra 1. januar 2010.

EVALUERING

Det er utviklet et evaluerings skjema som kan benyttes i forbindelse med evaluering av læringstilbud. Dette har vært et samarbeidsprosjekt med forskningsenheten ved Oslo universitetssykehus og Høgskolen i Oslo.

Hensikten med dette har vært å kunne bidra til, om mulig, en standardisering av evaluering av læringstilbud.

Evaluerings skjemaet har vært sendt ut til høring til alle ledere ved LMS før det ble ferdigstilt og publisert på vårt nettsted.

Mer detaljert informasjon på http://mestring.no/utviklingsarbeid/retningslinjer_for_evalueringer.

LÆRINGSTILBUD

SMIL – STYRKET MESTRING I LIVET

SMIL-prosjektet har rundet sitt andre og avsluttende utviklingsår. Prosjektet har fokus på læring og mestring for barn og unge som har foreldre med psykisk sykdom og/eller rusmiddelavhengighet. SMIL er et forebyggende psykisk helsetiltak med barna i sentrum. Barn som pårørende danner utgangspunkt for utvikling og etablering av læringstilbud, hvor styrket mestring i egen hverdag står sentralt.

Prosjektets overordnede mål er styrket kompetanse og økt aktivitet innen dette feltet ved lokale LMS i de ulike helseregionene. Prosjektet er initiert av helse- og omsorgsdepartementet og er huset av kompetansesenteret.

I 2009 er to piloter etablert i henholdsvis Oslo og Mo i Rana, hvor gruppetilbud har vært utprøvd og fullført.

Dette året har i tillegg evaluering vært en sentral oppgave, underveis i prosessen og i etterkant av gjennomført læringstilbud. Resultatene fra evalueringene viser at målsettingene i prosjektet er nådd.

1. Det er utviklet et lærings- og mestringstilbud i form av aktivitets- og samtalegrupper for barn og unge med psykisk syke og/eller rusmiddelavhengige foreldre.
2. To pilotprosjekter er gjennomført for utprøving av lærings- og mestringstilbud i lokal kontekst, gjennom samarbeid med ulike faginstanser, LMS og brukerorganisasjoner.
3. Dokumentasjon er utarbeidet i prosjektperioden – i form av statusrapportering og evaluering.

Det arbeides framover med tiltak for videreutvikling av læringstilbudet og implementering ved flere helseforetak.

Samarbeidspartnere: Spesialist og primærhelsetjenesten, Landsforeningen for pårørende innen psykiatri, Landsforbundet mot stoffmisbruk, Voksne for barn, Barn og unge.no, Ungdom mot narkotika, Mental helse ungdom, de ulike LMS og NK LMS.

Mer detaljert informasjon på <http://mestring.no/utviklingsarbeid/smil>

Prosjektleder har forøvrig prioritert å sitte i referansegruppe for det Nasjonale kompetansenettverket Barns Beste, og har deltatt i nettverk ” Barn og unge med psykisk syke eller rusmiddelavhengige foreldre ” i regi av Oslo kommune, Helse- og velferdsetaten (HEV).

FAMILIEPROSJEKTET

Familieprosjektet 2005-2008 var et prosjekt for familier med barn som har nedsatt funksjonsevne og/eller kronisk sykdom. (2008 var siste driftsår).

Prosjektets målsetning var å bidra med informasjon og veiledning i regi av LMS til familier med barn som har nedsatt funksjonsevne og/eller kronisk sykdom. Prosjektet skulle også fokusere på å bedre pasient- og pårørendeopplæring for minoritetsspråklige familier i målgruppen. Budsjettrammen var 16 millioner kroner.

Sluttrapport ble levert Helsedirektoratet 11.05.09, og kan lastets ned på <http://mestring.no/utviklingsarbeid/familieprosjektet>.

Dette året har det vært arbeidet med kompetanseoverføring av resultater og erfaringer fra gjennomføringen av prosjektet.

Det har vært arbeidet med å beskrive og spre informasjon vedrørende ”Starthjelpkurs”. Dette er et læringstilbud for foreldre og deres nettverk som vil ha behov for oppfølging fra spesialist- og kommunehelsetjenesten. Læringstilbudet skal bidra til at foreldre og deres nettverk mestrer de omstillinger og utfordringer som det å få et barn som har nedsatt funksjonsevne kan medføre.

Det ble gjennomført informasjonsmøter i Tromsø i november med representanter fra både Narvik, Harstad og Tromsø. Deltakerene var kommunalt ansatte, ansatte fra habiliteringstjenesten, brukerrepresentanter og ansatte ved helsesøsterutdanningen ved Universitetet i Tromsø. Haugesund LMS og samarbeidspartner bidro med erfaringer om gjennomføring av læringstilbud via videokonferanse. Tromsø er i gang med arbeidsgruppe som skal arbeide med Starthjelpkurs ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN).

Som et ledd i det å spre resultater og erfaringer fra Familieprosjektet er det arbeidet med etablering av en ”verktøykasse”. Verktøykassen skal bestå av nettbasert beskrivelser av utvalgte læringstilbud som skal gjøres tilgjengelig på mestring.no. Arbeidet fullføres i løpet av 2010. Arbeidet representerer kompetansesenterets utvikling av maler for nettbaserte beskrivelser av læringstilbud generelt.

PROSJEKT "UNGDOM I FOKUS".

Som et ledd i å løfte fram ungdomshelse og ungdoms stemmer som pasienter og brukere av helsevesenet er det er satt i gang arbeid med å utvikle et hefte for fagpersoner. Hftet skal gjennom kunnskap og erfaring fra ungdom, foreldre og fagpersoner vise hvordan det er mulig å legge til rette for gode møter med ungdom, der ungdommen støttes i å ivareta egen helse. Prosjektet har tittel "Ungdom i fokus". Det er etablert prosjektbeskrivelse, prosjektmedarbeider er ansatt og arbeidsgruppe er etablert. Hftet planlegges å være ferdigstilt høsten 2010.

Bakgrunn for prosjektet: Fagpersoner melder behov for å øke sin kompetanse på det å møte og samhandle med ungdom og unge voksne som har helseutfordringer.

Samarbeidspartnere: Brukerrepresentanter, ungdom som selv har helseutfordringer, fagpersoner fra LMS Barn Ullevål, Glittreklubben, fra barneavdeling, voksenavdeling, samt kommunehelsetjenesten.

FAMILIENETTET.NO

Familienettet.no har vært et utviklingsprosjekt knyttet til Familieprosjektet 2005-2008. 2009 har vært siste driftsår med forankring ved kompetansesenteret.

Familienettet.no er et nettsted for familier som har barn med nedsatt funksjonsevne og/eller kronisk sykdom. Familienettet.no er

- en kanal om informasjon om rettigheter
- en kanal for å finne frem til ulike brukerorganisasjoner
- en kanal for utveksling av erfaringer
- en kanal for å formidle kunnskaper om hverdagen

Nettsidene ble lansert 2007. Frem til desember 2008 har det vært gjennomført aktiviteter for å styrke kjennskap til og kunnskap om nettstedet overfor målgruppen, hovedsakelig i kraft av kompetansesenterets nettverk.

Virksomheten i 2009 har vært rettet mot vedlikehold av tjenesten, etablering av ny og permanent driftsorganisasjon, samt kompetanseoverføring til ny driftsorganisasjon.

Dette arbeidet er fullført og endelig avtale er inngått med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) som overtok nettstedet fra 1. januar 2010.

I desember 2009 var det 1084 registrerte brukere på forum. I løpet av hele året var det 26 758 unike besøk på nettstedet. Cirka 25 prosent besøkte sidene flere ganger. Hver besøkende tilbrakte i snitt 2 minutter og 47 sekunder på familienettet.no.

Samarbeidspartnere: Prosjektmedarbeider Michelle Chinnappen, nettedaktør Maria Dahl.

Mer detaljert informasjon på <http://mestring.no/utviklingsarbeid/familienettet> og www.familienettet.no

---

RESONARE

ReSonare er en nettverksmodell som er utarbeidet for å gi et landsdekkende rehabiliteringstilbud til voksne som blir sterkt tunghørte eller døve i yrkesaktiv alder. Selve gjennomføringen av modellforsøket ble lagt til Briskeby skole og kompetansesenter i 2002.

Erfaringer fra utprøvingen av ReSonare nettverksmodell (2003-2006) viste at implementering av modellen på landsbasis forutsetter en sterkere forankring hos de helsefaglige aktørene. Med bakgrunn i dette ble modellgjennomføringen i henhold til retningslinjer fra Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet endret på noen vesentlige punkter i 2006. Hensikten var å involvere helseforetakene og lærings- og mestringssentrene. Kompetansesenteret ble av Helsedirektoratet bedt om å se på hvordan vi kunne bidra inn i dette arbeidet fra 2007.

Dette året har det vært ansatt en person i 30 prosent stilling for å bidra i arbeidet med å implementere denne opplæringsmodellen for døve og tunghørtblitte i yrkesaktiv alder, i samarbeid med lokale LMS.

Arbeidet har vært et samarbeid mellom Kompetansesenteret, Helsedirektoratet, Briskeby kompetansesenter og representanter fra Statlig spesialpedagogisk støttesystem.

Hovedoppgaven dette året har vært å arbeide med et forslag til implementering i Helse Sør-Øst, spesifikt Oslo og Akershus. Arbeidet har omhandlet kontakt med private aktører, nytenkning i forhold til læringstilbudet og bruk av sosiale medier som informasjonskanal. Det er under utarbeidelse en ny nettside ved Briskeby kompetansesenter. Denne har lenker til informasjon om læringstilbudet.

Prosjektet ble avsluttet 31. desember 2009.

Samarbeidspartnere: Helsedirektoratet, Briskeby skole og kompetansesenter, Hørselhemmedes Landsforbund og representanter fra Statlig spesialpedagogisk støttesystem.

Mer detaljert informasjon på <http://mestring.no/utviklingsarbeid/resonare>

PASIENT- OG PÅRØRENDEOPPLÆRING FOR PERSONER MED MINORITETSBAKGRUNN

Det har dette året vært arbeidet med et internt dokument som beskriver det faglige fundamentet for arbeidet med pasient- og pårørendeopplæring for personer med minoritetsbakgrunn.

Kompetansesenterets Shaista Ayub er medforfatter på et kapittel om "Kosthold hos etniske minoriteter" i en fagbok som kommer ut våren 2010.

Det har vært fokusert på å spre informasjon om temaet Familier med minoritetsbakgrunn med barn som har nedsatt funksjonsevne eller kronisk sykdom. Artikler har vært publisert i Aftenposten, Notabene, Samfunn for alle og Handikapnytt.

Det er bidratt til kompetanseutvikling gjennom både veiledning og undervisning av LMS-nettverket og helsepersonell.

Mer detaljert informasjon på <http://mestring.no/utviklingsarbeid/minoritetshelse>

TILDELING AV MIDLER TIL UTVIKLINGSPROSJEKTER

Kompetansesenteret har tidligere delt ut midler til ulike lokale LMS-prosjekter for etablering av læringstilbud.

I 2009 ble 768.000 kroner delt ut til utviklingsprosjekter og 269.000 kroner ble delt ut til utvikling av prosjektskisse/prosjektsøknad vedrørende forskning.

Dette er det siste året kompetansesenteret deler ut midler på dette viset. Heretter blir de tildelte midlene benyttet gjennom utviklingsprosjekter som er forankret hos NK LMS.

Det ble stilt krav til utviklingsprosjektene at læringstilbudene som ble utviklet skulle være integrert i pasientenes behandlingsforløp, samt at samarbeid med kommunen var vektlagt i utvikling, gjennomføring og evaluering av tilbudet/tilbudene.

En oversikt over tildelte midler 2009 finnes her:

http://www.mestring.no/utviklingsarbeid/utviklingsmidler_fra_nk_lms/2009

Hovedmål:

NK LMS bidrar til kompetansespredning og videreutvikler gode nettverk mellom NK LMS og lokale/regionale LMS, brukerorganisasjoner, utdanningsorganisasjoner, myndigheter og andre samarbeidsparter gjennom differensiert, planlagt, målrettet og kvalitetssikret informasjon.

Strategisk plan, side 14

Det har dette året vært arbeidet med å utvikle en kommunikasjonsstrategi og å oppdatere og reorganisere en ny struktur på vår nettside www.mestring.no.

Det er etablert rutiner for jevnlig utsending av nyhetsbrev med informasjon til LMS-nettverket, og det har vært gjennomført videokonferanser.

Som vanlig har det også vært gjennomført ulike samarbeidsmøter, undervisning og foredragsvirksomhet.

ETABLERING AV NETTSTEDET MESTRING.NO

Kompetansesenteret har dette året etablert en velfungerende og oppdatert nettside med en ny struktur. www.nklms.no og www.mestring.no peker begge mot kompetansesenterets hjemmeside.

Det er etablert rutiner for utsending av regelmessige nyhetsbrev hver måned, med en enkel mulighet for av- og påmelding for abonnentene. Antall mottakere av nyhetsbrevet har økt med 40 prosent i løpet av 2009.

Det er gjennomført tre videokonferanser dette året. Tema har vært knyttet til psykisk helse/rus og informasjon fra kompetansesenteret til LMS-nettverket.

Rutiner for bestilling av brosjyrer og publikasjoner er forenklet. Dette kan nå enkelt bestilles via et elektronisk skjema på nettsidene, noe som er en hyppig brukt funksjon.

Det er laget en ny teknisk løsning for nyhetsbrev til forskernettverket, og det er startet arbeid med etablering av en kompetansekatalog over forskere med interesse for og tilknytning til feltet pasient- og pårørendeopplæring.

KLART SPRÅK

Kompetansesenteret fikk i juni midler fra Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) etter søknad gjennom tiltaket "Klart språk i staten". Mer informasjon om tiltaket kan finnes på www.klarsprak.no.

Det ble utarbeidet en prosjektskisse og framdriftsplan. Prosjektet handlet om å utvikle og samkjøre en entydig språkprofil for kompetansesenteret, og kvalitetssikre og språkvasket utgående informasjon.

Det er utviklet en språklig profil. En del av denne profilen omhandler faglig fundament omtalt under kapittelet Forskning. Det er arrangert to halve fagdager i språkforbedring for de ansatte ved kompetansesenteret. Det er også kjøpt inn språklig oppslagsverk til de ansatte. Rapporter og annen utgående skriftlig kommunikasjon er korrekturlest og språkvasket.

PRESENTASJONER/REPRESENTASJONER

Det har vært et mål å presentere prosjekter og annen virksomhet på nasjonale kurs og konferanser. Det har vært avholdt samarbeidsmøter og konferanser. Det har også vært satset på å etablere nettverk som er relevante for de oppgavene senteret har. Kompetansesenteret har støttet arbeidet med å få på plass et prosjekt for å få utviklet en nasjonal kursdatabase som kan gi en oppdatert oversikt over pasient- og pårørendeopplæring.

FOREDRAG

Nasjonalt: Det har vært gjennomført ca 20 presentasjoner for større grupper. Tema har hatt utgangspunkt i de utviklingsprosjektene som kompetansesenteret huser, og innenfor pasient- og pårørendeopplæring for personer med minoritetsbakgrunn. Målgruppene har vært myndigheter og politikere, LMS-nettverket, brukerorganisasjoner, utdanningsinstitusjoner og helseinstitusjoner.

Internasjonalt: Det ble holdt presentasjon på EU-konferansen i Brussel 28. – 30. oktober 2009. Tema for innlegget var: Hvordan opplæring av pasienter og helsepersonell bidrar til brukermedvirkning og utvikling av helsetjenesten.

STYREMEDLEM/VERV

Kompetansesenteret har vært representert i styret i Nasjonalt råd for ernæring og styret i Forum for sosial og helsetjenester ved Helsedirektoratet. Kompetansesenteret har også vært representert ved verv i ulike referansegrupper og styringsgrupper innen Norges Diabetesforbund og Kreftforeningen.

KONFERANSER

Kompetansesenteret gjennomførte todagers konferanse i februar i Oslo for ansatte i LMS-nettverket. Det var 140 deltakere. Tema for konferansen var forskning og utvikling innen feltet pasient- og pårørendeopplæring. Konferansen ble godt mottatt.

Kompetansesenteret arrangerte i samarbeid med interimsstyret for forskere en forskerkonferanse 24. september. Det var 80 deltakere på konferansen og gode tilbakemeldinger.

Planlegging av en 10-års jubileumskonferanse startet i juni. Konferansen skal arrangeres 23. – 24. september, og planlegges for ca 400-500 deltakere. Programkomiteen består av representanter fra Regionalt helseforetak (RHF), Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO), Legeforeningen, Norsk sykepleierforbund (NSF), Psykologforeningen, Helsedirektoratet, Diabetesforbundet, referansegruppen for NK LMS og NK LMS.

To av foredragsholderene ved Forskerkonferansen 2009: May Solveig Fagermoen 'Pasienterfaringer og informasjonsbehov etter hjemkomst' (Forskningsenteret, Oslo universitetssykehus, Aker) og Anne Lise Reiersen 'Pasienters erfaringer med legemiddelinformasjon' (Sykehusapotek Nord HF, Tromsø)

Forskerkonferansen 2009

Det har vært avholdt ulike samarbeidsmøter med: brukerorganisasjoner, utdanningsorganisasjoner, KS - Kommunenes sentralforbund, Helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring (NK LMS) fikk 17. april 2009 besøk av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Fra venstre: Shaista Ayub (Spesialrådgiver, NK LMS), Eva Bjørnsborg (leder, LMS Oslo universitetssykehus, Aker), Sissel Haavaag (Fagsjef, Enhet for samhandling og helsefag, Oslo universitetssykehus, Aker), Kari Hvinden (koordinatør FoU, NK LMS (sluttet mars 2009)), Anne Margrete Fletre (leder, NK LMS), Rigmor Aasrud (statssekretær HOD), Siw Bratli (prosjektleder, NK LMS), Ingunn Aalvik (underdirektør, spesialisthelsetjenesten HOD) og Michelle Chinnappen (prosjektleder NK LMS). Øystein Dolva (fagdirektør, Oslo universitetssykehus, Aker) var ikke til stede da bildet ble tatt.

NASJONALT NETTVERK

Kompetansesenteret har etablert et Dialogforum for å effektivisere kommunikasjonen med LMS-nettverket. Dialogforum består av lederne for regionale LMS der slike finnes, eller lederne for de regionale LMS-nettverkene. Fra kompetansesenteret møter leder. Andre innkalles til enkeltmøter ved behov. Gruppen møtes fire ganger pr år. Møtene veksler mellom fysiske møter og videokonferanser. Deltakere i Dialogforum 2009 har vært: Elsa Hamre (har deltatt fra juni i stedet for Reidun Grimsø), Gro Beate Samdal, Jan Ole Bolsø, Mirjam Smedsrød og Anne Margrete Fletre.

For Dialogforums mandat og sammensetting se <http://mestring.no/samhandling/dialogforum>. Her finnes også referat fra samlingene.

NORDISK NETTVERK

Det har dette året blitt etablert et Nordisk nettverk i samarbeid med Center for folkesundhet, Region Midt-Jylland, Danmark og Væstra Gøtaland, Gøteborg, Sverige. Formålet med nettverket er å utveksle kunnskap og erfaringer innenfor områdene ideutvikling, teoretisk grunnlag, forskning, utdanning og samhandling.

Representanter fra kompetansesenteret besøkte Holstebro Kommune i juni. Hensikten med besøket var erfaringsutveksling med fokus på utvikling og etablering av LMS i kommunen, utdanning av helsepersonell og erfarne brukere, samt forskningsprosjekter som gjennomføres parallelt med utviklingsarbeid.

NASJONAL KURSDATABASE

Kompetansesenteret har støttet og støtter arbeidet videre med å få utviklet en felles nasjonal kursdatabase for pasient- og pårørendeopplæring. Denne har sitt utspring fra arbeidet med kursdatabase som er etablert ved LMS Bergen.

Kompetansesenteret har vært representert i arbeidsgruppen i Helse Sør-Øst for prosjektet "Forvaltning av felles innhold og emnestruktur i felles publiseringsløsning". Dette er en del av et større samarbeidsprosjekt mellom Helse Vest og Helse Sør-Øst for å etablere en felles publiseringsløsning.

REFERANSEGRUPPE

I 2009 ble det gjennomført 2 referansegruppemøter.

Det er referansegruppens mandat å følge opp arbeidet med operasjonalisering av Strategisk plan 2009-2013 ved å gi råd, veiledning og faglige innspill av nasjonal interesse.

Gruppen består av:

- Sindre Børke – FFO (leder av referansegruppen)
- Anne Nicolaysen – FFO
- Hilde Rudlang – RHF Helse-Vest
- Knut Tjeldnes – RHF, Helse-Nord
- Martha Østbye – RHF Helse Sør-Øst
- Ane Tøndevold – KS
- Tore Topp – SAFO
- Unni Dahl – RHF Helse-Midt
- Wenche Sørfonden – Høgskolen i Bodø
- Sissel Haavaag – Oslo universitetsykehus – administrasjonen
- Anne Margrete Fletre – leder NK LMS